

OVO NIKO NE POMINJE

PATRIŠA LOKVUD

Prevela
Nevena Andrić

■ Laguna ■

Naslov originala

Patricia Lockwood

NO ONE IS TALKING ABOUT THIS

Copyright © 2021 by Patricia Lockwood

Translation copyright ©2022 za srpsko izdanje, LAGUNA

Za Linu, koja je bila zvonice

Uskoro će!

Biti!

Ljudi!

Na Suncu!

VLADIMIR MAJAKOVSKI,
„Ja i Napoleon“

Prvi deo

○ tvorila je portal i um ju je dočekaao oberučke. Tamo su se nalazile tropske vrućine i sneg, i prva pahuljica mećave sastavljene od svega na svetu pade joj na jezik i istopi se.

Krupni planovi umetnički našaranih noktiju, oblutak iz dalekog svemira, složene oči tarantule, oluja nalik na konzervirane breskve na površini Jupitera, Van Gogovi *Ljudi koji jedu krompir*, čivava koja čučići na dignutom penisu nekog muškarca, vrata garaže na kojima su sprejom naškrabane reči: PREKINI! NE ŠALJI MEJLOVE MOJOJ ŽENI!

Zašto je portal delovao tako prisno kad u stvari odlaziš tamo zato što imaš potrebu da budeš svuda istovremeno?

■ ■ ■

Po tvrdom zelenom klikeru dana pipkala je u potrazi za pukotinom koja će joj omogućiti da izađe iz kuće. To se nije moglo na silu. Napolju je vazduh malaksalo visio, oblaci su lebdeli u hrpama kao sunđer za punjenje kauča, a na južnom

delu neba nalazilo se jedno nežno mesto gde je duga priželjkivala da se rodi.

Tri gutljaja kafe i prozor se otvorio.

■ ■ ■

Ima previše budala na ovom svetu lol, glasila je poruka koju joj je poslao brat – čovek koji se svake večeri rasturao ličnom kometom zvanom fajerbol*.

■ ■ ■

Kapitalizam! Važno je mrzeti ga iako ti donosi novac. Polako, polako, usvajala je toliko pomirljiv stav da bi i sam Isus mogao stati iza njega: mrzeće kapitalizam i istovremeno obožavati filmske scene kupovine u tržnim centrima.

■ ■ ■

Politika! Problem je bio u tome što su sada imali diktatora; ako pitate izvesne ljude (belce), to nikad ranije nije bilo slučaj, a ako pitate druge (sve ostale), nikada na vlasti i nije bio niko izuzev diktatora, neprestano, otkako je sveta i veka. Hvatala ju je panika od sopstvene gluposti, kao i zbog one primese u glasu kad razgovara s ljudima koji još nisu prestali da budu glupi.

Nažalost, diktator je bio vrlo zabavan, ali to je možda važilo za sve diktatore, oduvek. Teorija apsurda, mislila je ona. Odjednom je shvatila smisao svih onih ruskih romana u

* Sladak viski sa ukusom cimeta, veoma popularno piće. (Prim. prev.)

kojima se u nekoj seoskoj vili čovek polako pretvara u kašičicu džema od kupine.

■ ■ ■

Kako beše glasi ona divna misao, ona blistava mudrost radi koje se razbudila ne bi li je zapisala? Otvorila je svesku pomalo uzbuđena, kao i uvek u takvim prilikama – možda je ovo konačno prava stvar, ono što će joj uklesati na nadgrobni spomenik. Pisalo je:

čak i. čiz može da mi popljuga onu stvar*

■ ■ ■

Kad umreš, mislila je dok je pažljivo prala noge pod sitnim vodenim iglicama jer je nedavno čula da ih neki ljudi uopšte ne peru, videćeš kružni grafikon koji ti pokazuje koliki deo života si provela pod tušem, prepirući se s ljudima koje nikad nisi videla. O, ali zar je to išta gore nego da provodiš vreme pažljivo proveravajući debljinu dabrovih brana u pokušaju da predviđiš hoće li predstojeća zima biti hladna?

■ ■ ■

Izvodi li ona *stereotipije***? Veoma se plašila da je tako.

* Čak I. Čiz (Chuck E. Cheese) – Američki lanac picerija s fliperima, automatima, video-igrama, voznjama za decu i slično. (Prim. prev.)

** Poremećaj psihomotornih funkcija, često prisutan kod autističnih osoba; očituje se kroz uporno ponavljanje izvesnih radnji, reči, zvukova itd. (Prim. prev.)

• • •

Ono što je uvek tu:

Sunce.

Njeno telo i jedva primetno meškoljenje u korenu kose.

Nešto u vazduhu, gotovo nalik na muziku, neuređeno, iskonsko i uskovitlano, kao vuna koja, razvrstana po bojama, čeka.

Špica serije iz njenog detinjstva, u kojoj lutke u robnoj kući noću oživljavaju.

Anonimni snimci s kanala *Histori*: sivi milioni u maršu, avioni sa ajkulinim gubicama, svilasto ispaljivanje projektila, oblaci u obliku pečurke.

Epizoda emisije *Stvarni život* posvećena devojci koja je volela da se namaže uljem, uđe u lonac raznog povrća, i pretvara se da će je ljudožderi pojesti. To joj je pružalo seksualno zadovoljstvo.

Gotovo neuobičajena nemisao: Je l' po meni mili neka buba???

Veliki stid zbog svega toga, zbog svega toga.

• • •

Kud je nestala ona stara tiranija, tiranija muža prema ženi? Činilo joj se da se znatan deo toga preusmerio u sulude ideje o suplementima, rasprave da li gramofonske ploče zvuče „prisnije“ i koji aparati za kafu predstavljaju najobičnije *poseravanje u usta kafenom hristu*. „Pre sto godina ti bi radio u rudniku uglja i imao bi četrnaestoro dece po imenu Džejn“, često je mislila u čudu dok je posmatrala čoveka kako upire prstom u suprugu ispred aparata za kafu. „Pre dvesta godina,

možda bi sedeo u kafeu u Getingenu, gestikulirao dnevnim novinama i raspredao o aktuelnim temama – a ja bih tresla čaršave kroz prozor i ne bih znala da čitam.“ A ipak, nije li tiranija uvek samo produžena ruka ustaljenog stanja stvari?

• • •

Pogrešno je verovati da život drugih ljudi nije onako dubokomislen kao tvoj. Pored toga, tvoj život uopšte i nije dubokomislen.

• • •

Sve se prisluškivalo, ali još se nije znalo šta to tačno podrazumeva. Ljudi oko nje strimovali su svoje dnevnike. Treba li, na primer, da sluša tinejdžerske razgovore? Treba li tako pomno da prati komplimente koje seoski šerifi daju porno-zvezdama, ne shvatajući da ih i drugi ljudi vide? I šta s razgovorom u kom sve učesnice shvataju da imaju potpuno isti ožiljak na kolenu? „I ja imam takav ožiljak!“, javila se i neka belkinja, ali su je brzo i uspešno ućutkale jer to nije isto, ona gura nos u tuđe, grupno iskustvo; svet u kome je ona zadobila ožiljak nije isti kao njihov.

• • •

Svakog jutra je blaženo ležala pod lavinom sitnica; bile su tu slike doručaka u Patagoniji, devojka je stavljala na lice tečni puder od tvrdo kuvanog jajeta, japanski pas rase šiba inu skakao je sa šape na šapu da pozdravi vlasnika, žene blede kao aveti kačile su slike modrica – svet je postajao sve skućeniji, paučina ljudske povezanosti toliko se zgusnula da se

gotovo pretvorila u pravu svetlucavu svilu, a dan nikako da počne. Zbog čega li joj je dopušteno da sve ovo vidi?

Ako počne da grize donju usnu, što je skoro uvek činila posle mlečne gorčine jutarnje kafe, proizvedene uz pomoć cibetki*, otišla bi u kupatilo, gde su s druge strane prozora rasli čuperci bršljana, i vrlo pažljivo nakarminisala usne jarkim crvenilom nalik na površinu klavira – kao da će kasnije, uveče, otići u alternativni klub, gola poput izgubljene šljokice, i procediti čitav oblak ljudskih osećanja – ružičastih kao sunčev zalazak – u tekst pesme sačinjen od samo šest reči.

• • •

Ponekad je boli potiljak. U stvari je boli novostečena klasna svest.

• • •

Svakog dana njihova kolektivna pažnja – nalik na svetlost koja se odbleskuje s jata riba – mora se usmeriti na novu osobu koja zaslužuje mržnju. Ponekad je predmet mržnje kakav ratni zločinac, ali u drugim slučajevima u pitanju je neko ko je, sasvim neoprostivo, zamenio sastojak gvakamole-salate drugim sastojkom. Nju samu nije toliko zanimala mržnja, već činjenica da ista ta mržnja tako brzo izbledi i nestane, kao da njihova zajednička krv donosi odluku. Kao da pripadaju vrsti koja ispušta oblake otrova ili mrlje crnog mastila pri okeanskom dnu. Mislim, jeste li čitali onaj članak o

* Najskuplja kafa na svetu proizvodi se tako što cibetke – zverčice nalik na mačke – jedu plodove kafe i nakon što svare jestivi deo ploda, izbacuju zrna kafe u vidu izmeta. (Prim prev.)

inteligenciji hobotnica? Jeste li čitali kako hobotnice iz mora marširaju na kopno kao kakva skliska, poslušna vojska?

• • •

„Ahahaha!“, uzviknu ona – to je nova, zabavnija vrsta smeha – dok je gledala snimak tela koja izleću s gondole u zabavnom parku na vašaru u Ohaju. Njihova putanja kroz vazduh bila je luk najčistije radosti, majice razmazane na njima, vidi samo šta ljudsko telo može da izvede kad ga ništa ne sputava, sve do onog poslednjeg, poraženog *krc*...

„Šta je tako urnebesno smešno?“, upita je muž, koji se preko izležavao u fotelji, a cevance nalik na sečiva klatile su mu se preko jedne ručke; ipak, ona je tad već čitala ostatak teme i videla je da je neko nastradao i da još tromo život visi o koncu – napola na ovom svetu, a napola na onom drugom. „O bože!“, reče kad je shvatila. „O gospode, ne, o bože!“

• • •

Svake večeri u devet napustila bi svoj um. Odrekla bi ga se, kao religijskih uverenja. Abdicirala bi, kao da više ne želi presto – a sve zbog ljubavi. Otišla bi do zamrzivača i otvorila ga da oseti svež vazduh na licu, pa ostavila otiske prstiju u mrazu na grliću boce i nasula nešto u veoma, veoma prozirnu čašu. I bila bi srećna, i svake večeri bi se brinula, onako kako se nikad ne brineš za znanje: hoće li ga biti dovoljno.

• • •

Na portalu, čovek koji je pre tri godine postovao samo rečenice poput „Ja sam retard s guznim pomagalicama“ sada je

popovao ljudima da otvore oči i uvide dobrobiti socijalizma, koji je odjednom zaista izgledao kao jedino rešenje.

♦ ♦ ♦

Njena lična zamenica, s kojom nikad nije osećala naročitu povezanost, sada se sve više udaljavala od nje na portalu, jezdeći kroz krajolike sačinjene od *nas* i *njega* i *njih*. S vremena na vreme bi doletela nazad i spustila joj se na rame kao papagaj koji ponavlja svaku njenu reč, ali inače nema nikakve veze s njom, nego joj ga je zapravo ostavila u nasleđe uvrnuta stara tetka, koja je na samrtnoj postelji naprosto dreknula: „Ti vidi šta ćeš s njim!“

Uglavnom se, međutim, pretapala u *vas, vas, vas, vas*, tako da više nije imala predstavu gde sama prestaje a gde počinje ostatak ekipe.

♦ ♦ ♦

Bila je tu ona legendarna fotografija žene u lepo popeglanom belom mantilu medicinske sestre; jedan vojnik ju je nagnuo unazad i ljubio ju je, na Dan zaljubljenih. Viđali smo je celog života i mislili smo da razumemo izliv osećanja prikazan na njoj – a sada je žena izronila iz prošlosti i svima je govorila kako ona uopšte nije poznavala tog čoveka, kako je zapravo tokom čitavog susreta bila uplašena. I tek onda su nam upali u oči njena leva šaka koja podrhtava poput kolibrija, pomalo jeziv nagib njene kičme, pritisak vojniovog lakta na njen vrat. „Nikad u životu ga nisam videla pre toga“, izjavila je žena, a on ju je na slici, i u našim umovima, stezao kao pobednički plen i nije nameravao da je pusti.

♦ ♦ ♦

Naravno, uvek najviše krađu oni koji se nazivaju prosvetljenima. Ko je prvi usvojio neki žargonski izraz. Da pokaže – šta tačno? Da nije kao ostali? Da zna šta vredi ukrasti? Oni su bili i najkrivlji. Ipak, krivica nije imala vrednost.

♦ ♦ ♦

Pojavila se nova igračka. Svi su joj se podsmevali, ali onda je neko rekao da je namenjena autističnim osobama, i više je niko nije ismevao, ali su ismevali ljude koji su je domalopre ismevali. Onda je neko drugi, u nekom muzeju, pronašao kamenu verziju od pre milion godina, i time navodno nešto dokazao. Zatim je razotkriveno da poreklo igračke ima izvesne veze sa Izraelom i Palestinom, i stoga su svi sklopili pakt da više nikad to ne pomenu. Sve zajedno se dogodilo u roku od recimo četiri dana.

♦ ♦ ♦

Otvorila je portal. „Hoćemo li ovako sve dok ne umremo?“, pitali su ljudi jedni druge, baš kao što su, drugih dana, pitali jedni druge: „Jesmo li u paklu?“ Ne u paklu, mislila je ona, već u nekakvoj fluorescentnoj sobi punoj starih časopisa koji čekaju da uđu u sećanje istorije; sedimo tu i prelistavamo primerak *Roditeljstva u Luizijani* ili ilustrovanog magazina o konjima.

♦ ♦ ♦

Upravo na tom mestu, na pragu gubitka sopstvenih tela, tela su nam postala najvažnija, upravo na tom mestu gde se

svi mešaju i stapaju postalo je važno jesi li igru zvao *ledeni deda* ili *ledeni čika* kad si bio mali, da li ti je majka kuvala s belim lukom u prahu ili s pravim iseckanim čenovima, da li si na zidovima imao prave umetničke slike ili porodične fotografije na kojima svi pozirate sedeći na kladama ispred oslikanog dekora, da li ste imali u kući onu jednu plastičnu kutiju zamrljanu narandžastim. Bili ste u krupnom planu na zrnu žita, bili ste u svemiru, svi ljudi su bili braća i u izvesnom smislu nikad niste bili udaljeniji jedni od drugih. Zumirali biste, sve više i više, to zrno žita dok naposljetku ne bi zaličilo na hladni Mesečev krajolik.

■ ■ ■

„Šta radiš?“ pitao je muž tiho, oprezno, i ponavljao je pitanje sve dok ona nije podigla prazan pogled ka njemu. Šta radi? Zar joj on ne vidi ruke, pune safira aktuelnosti? Zar ne shvata da je tog dana jedan muški feminističar okačio sliku svoje *bradavice*?

■ ■ ■

Pročula se po postu koji je glasilo prosto: *Mogu li psi da budu blizanci?* To je bilo to. Mogu li psi da budu blizanci? Toliko se proširio da su joj tinejdžeri u odgovor slali uplakani emodži. Bili su u srednjoj školi. Pamtiće rečenicu „Mogu li psi da budu blizanci?“ umesto datuma Versajskog sporazuma, koji, ruku na srce, ni ona nije znala.

■ ■ ■

Ovim je, na izvestan neuhvatljiv način, postala poznata. Širom sveta sa, kako se činilo, ostrva od oblaka, pozivali

su je da govori o novoj vrsti komunikacije, novoj razmeni informacija. Sedela bi na bini pored muškaraca poznatijih po nadimcima na internetu i žena koje su crtale ludački izražene obrve i pokušavala da objasni zašto je objektivno smešniji ako napišeš *tedka* nego *tetka*. Nije imala utisak da je to stvarnost, ali šta je uopšte stvarnost u današnje vreme?

■ ■ ■

U Australiji, gde je bila neobjašnjivo popularna, sedela je na bini pod razlivenim svetlima zajedno s nekim drugim stručnjakom za internet kom se na licu videlo samozadovoljstvo što je Kanađanin i kom je kosa upadljivo bila nameštena skupim gelom od trideset dva dolara. Dobro i ubedljivo je govorio na razne teme, ali je na sebi imao pantalone kakve vole sajber-gotičari, onakve kakve smo nosili kad smo mislili da moramo kroz internet da se vozimo na skejtbordu. Takođe je sve vreme imao na očima rejverske cvikere, kao da se štiti od zaslepljujućeg sunčevog bleštavila svega što je sajber, a samo sunce, baš u njegovom vidnom polju, donosilo je sa sobom zvezde budućnosti usađene u staru koštanu duplju neba.

„Jelda je smešniji 'tedka'?“, pitala ga je.

„Normalno“, odgovorio je on. „'Tedka' je baš strava.“

■ ■ ■

Prilikom ovakvih gostovanja nešto što je ona nazivala izvođačkim demonom zaposelo bi joj telo – bila je to celokupna nova ličnost, kojoj ona inače nije imala pristupa. Nije bila

samo u njoj, već se pomalo prelivala i napolje; rasipala je krupnu gestikulaciju svud oko sebe kao iskre oko kremenca. Kad god bi posle pogledala snimak nastupa, zgranula bi se. Ko je ta žena? Ko joj je dozvolio da onako razgovara s drugima?

• • •

„Problem!“ Zvučala je ratoborno, kao pomalo nepoznata sufražetkinja. U maskaru joj se ulepila mušica, a u ustima je osećala ukus kafe spremljene samo malčice drugačije nego što je ona navikla; Australijancima se više dopadala od kafe late. Gledaoci su je bodrili pogledom. „Problem je što se bližimo trenutku kada će u našim bezobraznim šaputanjima na jastuku biti rečenica poput: *Razjebi me od dopamina, o, veb-stranice moja!*

• • •

Zašto je odlučila da u potpunosti živi unutar portala? To je, znala je, bilo nekako povezano s Detetom Okovanim u Dvorištu. Njena prababa, umišljeni invalid, držala je sina prvenca lancem vezanog za kolac u dvorištu da bi kroz prozor videla šta radi. Više bi volela da ima drugačije pretkinje – avijaticarke, džezzerke, međunarodne špijunke, sve bi bilo bolje od ovoga – ali zapalo joj je Dete Okovano u Dvorištu i nije je puštalo da pobjegne.

• • •

Činilo se da u svakoj zemlji postoje novine pod nazivom *Globus*. Kud god otputuje, kupila bi ih, spuštajući na tezgju kanadske dolare, funte ili krune, ali bi često odustala od

čitanja na pola, jer na portalu je uvek bilo nečeg novijeg. Dokle god čita vesti, red po red i minut po minut, na neki način učestvuje u dešavanjima, zar ne? Morala je učestvovati u dešavanjima, pa makar i samo da bi rekla: *ŠTA?*

Čak i ako kaže samo: *EJ!*

• • •

Tamo je znala šta će se desiti, tamo je uvek umela da izabere onaj pravi tabor, neuspeh je bila stvar prošlosti a ne njena stvar, tamo nije čitala nepodobne pisce, nije osećala plimu poleta prema nepodobnim političkim vođama, nije jela nepodobne životinje, nije navijala u borbama bikova, nije nazivala malu decu nadimcima kao što je Sekapersa, nije verovala u vile, medijume ili duhove koji se vide na fotografijama, nije verovala u čistoću rase niti da su evropski doseljenici bili sudbinski predodređeni da osvoje Severnu Ameriku niti u noćni vazduh, nije lobotomizirala ćerke niti slala sinove u rat, nije podlegala plimama, strujanjima i olujama savremenog uma – kojima niste mogli umaći osim ako ste genije, a čak i tada ste verovatno tukli ženu, napustili decu, štipkali služavke za zadnjicu, uopšte imali služavke. Videla je vek na izmaku i znala je kako je ispao. Sve je odlučilo nebo u dugoj crnoj sudijskoj odori, a ona je lebdela kao glava na njegovom vrhu i videla je sve, sve, naopako, naopako, i u strahu je odvrtila pogled od sopstvenog blistavog dana.

• • •

„Kolonijalizam“, šištalala je na divni stub dok ju je turistički vodič zabrinuto gledao.